

ZAWADZKIE: PRACOWITA RZEKA

Mała Panew płynie malowniczymi zakolami (meandrami), które są znakomicie wykształcone pomiędzy Zawadzkiem a Kolonowskiem. Możemy tu zadumać się nad pracą, jaką rzeka ta wykonała dotychczas i niestrudzenie wykonuje nadal. Meandry tworzą się na odcinkach o małym pochyleniu powierzchni terenu, gdzie nawet najmniejsze przeszkody odchylają kierunek płynięcia rzeki. Rozpoczyna się wtedy wędrówka nurtu od jednego brzegu do drugiego, co powoduje erozję miejsc atakowanych przez wodę. Usuwany tam osad jest przenoszony przy dnie koryta rzecznej na przeciwległą stronę meandru i odkładany w miejscach najmniejszej prędkości wody – tworzy się łacha meandrowa. W ten sposób, koryto rzeki nieustannie zmienia swoje położenie, wykształcając szeroką dolinę o płaskim dnie, zbudowaną z osadów złożonych przez rzekę, i ograniczoną skarpami zbudowanymi z niszczonego podłoża.

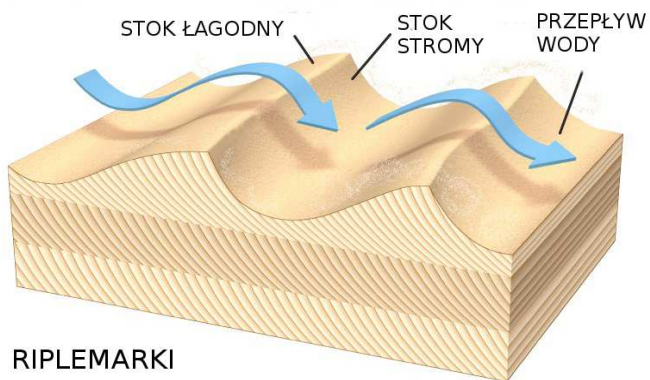
Fragment koryta Małej Panwi – strzałki wskazują przemieszczanie się nurtu rzeki.

Łachy meandrowe i śródkorytowe są zbudowane tutaj z piasku gruboziarnistego zawierającego otoczaki skał skandynawskich, ponieważ podłoże rozmywane przez rzekę stanowią osady polodowcowe (gliny i piaski wodnolodowcowe).

Piasek budujący łachy meandrowe Małej Panwi.

Piasek pochodzący z erodowanego brzegu zakola rzeki jest przenoszony po dnie koryta w formie riplemarków, charakteryzujących się językowatym kształtem oraz łagodnym stokiem podprądowym i stromym stokiem zaprądowym. Poniżej znajduje się ilustracja modelu takich riplemarków. Czy potrafisz odnaleźć je na powierzchni łachy meandrowej, tuż pod wodą?

RIPLEMARKI

Spróbuj zrobić zdjęcie!

Mała Panew przyczyniła się też do rozwoju gospodarczego przylegających do niej miejscowości. Wzdłuż jej doliny i dopływów utrzymywały się mokradła zasilane wodą z rzeki – głównie w okresach powodziowych. W takich właśnie warunkach silnie zawilgoconej gleby torfowiskowej, tworzyły się rudy darniowe, które były pierwszym surowcem do wytopu żelaza. Stąd też zostały tu zbudowane piece hutnicze i zakłady metalurgiczne. Niestety – zasoby rudy darniowej się wyczerpały i przemysł ten niemal zaniknął. Tym niemniej, warunki naturalne do formowania się rud darniowych nadal istnieją i czasami można je napotkać w różnych miejscach doliny Małej Panwi.

Ruda darniowa tworząca się współcześnie wzdłuż rowów odwadniających lasy w okolicach Zawadzkiego.

